

הדברים שמר

הפריצה. דלת המועדון הקומוניסטי נפרצה. אנשי אל-זועבי, מזוינים באלות, סכינים וגרזנים חזרו אל תוך הבית, לאחר שרגימה שיטתית ניפצה כמעט את כל שמשותיו של הבית בו נשאר רק נער ערבי אחד שגם הוא הוכה על ידי הפרועים.

הפרועים עוזבים. הם סיימו את מלאכתם הרסנית בתוך המועדון, עזבו את המקום. בראש צעד כפוי נושא מקל רועים ארוך, אחריו צעיר נושא פטיש כבד בעוד שמתקיף שלישי שבר בבעיטות כוכב קומוניסטי שהושלך דרך החלון.

טרם הספיקו לפסוע כמה צעדים, נתקלו במארב הראשון. „אל תנסו להגיע לעיריה“, הזהירו אותם אנשי אל-זועבי. „אם תעשו עוד צעד אחד, נהרוג אתכם!“

אחד המתקיפים, איש מקומי שהכיר את הששה היטב, הוציא בקבוק דיו מכיסו, התז את תוכנו על הששה. אותו רגע, לא הבינו את הפעולה. אחר כך נתברר כי היה זה פרט חשוב בתוכנית ערוכה מראש: מאחר שרוב המתקיפים לא היו אנשי המקום, נועדו כתמי הדיו לשמש להם סימן, לפיו יכירו את הששה.

המתקיפים לא הסתפקו באזהרות, סובבו את חברי המועצה בניסיון אלות. הששה נמלטו אל תוך סימטה צרה, חשבו שבצורה זו יוכלו לעקוף את הכביש הראשי, להגיע לעיריה בדרך צדדית.

חוץ מהמשרה. -נהרג אתכם!

שעת האפס התקרבה. בשעה 10.30 נועדה להיפתח ישיבת המועצה, בבנין העיריה. אנשי אל-זועבי תפסו עמדות פנימות הרחובות, חיכו להופעת ששת חברי המועצה הקומוניסטיים.

אלה ישבו במזכירות המפלגה, ידעו בדיוק מה שהתרחש. לא אחד מהם חשב על מה שעלול לקרות לו ברגע שיופיע ברחוב. או למי, בכל זאת, החליטו לצאת. הם עוד האמינו שהמשרה לא תרשה הפרה כה גלויה של הסדר הציבורי. על כל פנים, כדי למנוע תהלכות המונית, החליטו לצאת ללא תלוכה. ללא ליווי מאורגן של חברי מפלגתם. אתם היו רק שני אנשים: סופר ז'ורז' קאמיו ואחד מפעילי המפלגה.

הטרור בניצרת

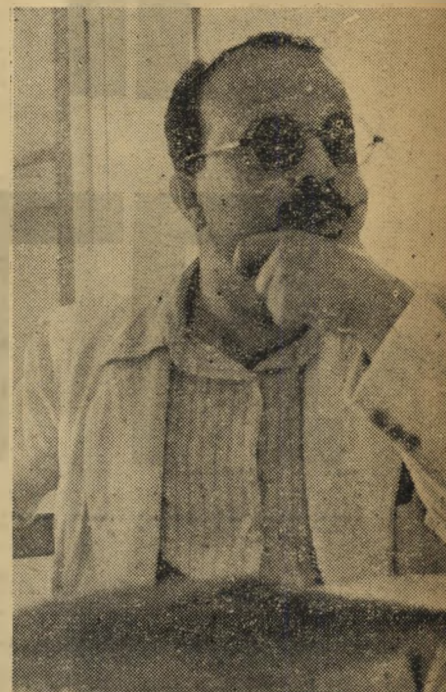
מאת שלום כהן

השירת הקשר להפלת המועצת ניצרת ולחיסול חופש-האדם במידת הצורך, לא נעשתה באסיפות פומביות ולא נרשמה בפריט. אולם חקירה מדוקדקת העלתה כמעט את כל הפרטים הקטנים, המצטרפים לתמונה שלמה, שאי אפשר לערער אותה: תמונה שהיא האשמה חמורה נגד מוסדות ואנשים מסוימים.

ההכרעה נפלה בישיבה סודית, ארבעה ימים לפני היום הגדול. בישיבה, שנערכה

סימון לריצחים. אשתו של חליל אל-חורי מצביעה על כתמי הדיו שנושארו על מעיל בעלה, אחד מששת חברי המועצה שהותקפו.

ניצוד ממות. ננעם ג'ירגורה, חבר המועצה העירונית מטעם המחלפה הקומוניסטית, כמעט נהרג על ידי מכת אלה על הראש.

בחפיפה, הסכימו כל הגורמים — משרד ה"פנים, מרכז מפא"י והמשרה — כי יש למנוע, בכל מחיר, את ששת חברי המועצה הקומוניסטיים מלהגיע לישיבת המועצה שנקראה ליום חמישי בבוקר.

היה ברור שאם ישתתפו הקומוניסטים בישיבה בהצבעות לבחירת ראש העיר, היו

סעיף בפקודת העיריות, אשר לא רבים מכירים אותו, יכול ראש עיר להיבחר בצורה אוטומטית כמעט, אם נוצר קפאון.

לפי חוק זה, חייב מועמד לקבל קולותיהם של יותר ממחצית חברי המועצה, בישיבה הראשונה, במקרה זה, שמונה קולות. בישיבה השנייה, מספיק אם יקבל קולותיהם של יותר ממחצית הנוכחים בישיבה, כלומר חמשה קולות. בהצבעה הרביעית, אם לא זכה אדם ברוב הדרוש, סוגר יושב הראש את רשימת המועמדים ומפעיל את שיטת ה"חליצה". בסוף כל הצבעה, נחלק המועמד בעל מספר הקולות הקטן ביותר, מהרשימה.

למרות כל מאמצי השלטונות, לא הצליחו תשעת הנציגים של שש הרשימות הלא-קומוניסטיות להגיע לידי הכנס ביניהם. משה רוח, האיש ששר הפנים מינה אותו כראש העיר הזמני, הודה בשיחה פרטית: „אין על מי לסמוך. כל יום הם משנים את דעתם. אין שום סיכויים שיסכימו לשתף פעולה.“ על כן, היו הקומוניסטים נשארים הגוש ה"מלוכד החוק ביותר, נותנים למועמדם ששה קולות בהתמנה, נשארים במקום ראשון עד הסוף, וזוכים בראשות העיר, בהעדר התנגדות מלוכדת.

ביקור בכפרים

כאשר נסתיימה הישיבה הסודית בחיפה, לא נרשמה שום החלטה בכתב. הנוכחים אף לא עיבדו שום תוכנית מפורטת, השאירו את הדבר בידי אנשי הועדה לעניינים ערביים של מרכז מפא"י.

אולם ביום רביעי, ניתן הרמז הראשון ל"כיוון הפעולה. חבר הכנסת המפא"י, סייף אל-דין אל-זועבי, נראה מסתודר עם ראשי הכפרים סולם, מהין וכפר מצר, מרכז כוחה של משפחת אל-זועבי, 15 קילומטר מניצרת. במכוניתו המהודרת עבר השייך הצעיר, חו"בש כפייה ולבוש אירופי, מכפר לכפר, מסר את הוראותיו וחזר לביתו בניצרת.

בערב של אותו יום, נתגלתה חוליה נוספת של תוכנית הסתר. אדם שחרח, רזה, נמוך קומה, נכנס אל מפקח מחוזי אהרן סלע, מפקד מחוז הצפון של משטרת ישראל, בטבריה. היה זה יעקב עיני, מזכיר הועדה לעניינים ערביים של מרכז מפא"י. נזוה אליו צעיר, ממרכזי השכבה הצעירה של מפא"י בתל-אביב. לא ידוע מה דיברו ביניהם. אולם קל להסיק את המסקנות מהתנהגותה של משטרת ניצרת, למחרת הפגשה.

מוכנים לקרב

השכם בבוקר יום החמישי, ה-17 ליוני, נעצרו שתי מכוניות משא בכניסה לעיר ניצרת, מול מלון הגליל, הורידו קרוב ל-100 נוסעים. לא היו אלה נוסעים רגילים. הם היו איכרים מכני כפרי אל-זועבי, שעזבו את עבודתם ובאו לניצרת על פי הוראות שקיבלו, מזוינים באלות, פטישים גדולים, סכינים, גרזנים. אלה שהיו לבושים קומזים ארוכים שנסו את מותניהם, השאר נופפו את אלותיהם הכבדות בכמה סיבובים וזייגים.

הם היו מוכנים לקרב.

קבוצות, קבוצות ירדו הלוכמים לרחובות העיר וסימטותיה. המצב דמה למה שקרה לפני כמה חודשים בעיר רבאט המרוקאית, כאשר הביאו הצרפתים כמה מאות ברברים חמושים מאנשי אל-גלאוי, איש הסדם, איימו על השולטן האומני להפעיל את הרבררים אם לא ייכנע. אחר כך, באמתלה השקופה של שמירה על השקט המופרע, ביטלו הצרפתים את סמכויות השולטן, הגלו אותו לקורסיקה.

בניצרת, כל מי שראה את הכפריים המזוינים, ידע כי משהו עומד לקרות. הם לא ידעו מה בדיוק: אם היתה זאת פלישה מכוונת נגד כל התושבים, אם הלוכמים הובאו לרצוח, להצית או סתם להפגין. לדברי צעיר יוניאורתודוקסי: „זה היה כאילו נכנס צבא כיבוש לעיר. הם שוטטו בשוק, הגתו בעורבים ושבבים, נשענו על אלותיהם הארוכות בבטחון שתצני. די היה להסתכל בהם כדי להתחלחל. כל אחד מהם היה סופוס מושלם של איש תגר ודמים. כל אחד מהם היה צריך לעורר חשדו של כל שוטר ממבט ראשון.“

אולם חשדות המשרה לא נתעוררו. גם כשהכפריים אורזו עוז והחלו מתפארים בתפקיד שבאו למלא, לא הפריע להם איש. איזמיהם עברו מפה לאוזן, כל אדם בעיר שמע אותם.

* הצריכים להוות מניין חוקי שהוא